

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI

LATINSKI JEZIK

VIŠA RAZINA

DRŽAVNA MATURA
šk. god. 2022./2023.

LATA.50.HR.R.K1.32

53480

Način označavanja odgovora na listu za odgovore:

Način ispravljanja pogrešaka na listu za odgovore:

Način ispravljanja pogrešaka u ispitnoj knjižici:

OPĆE UPUTE

Pozorno pročitajte sve upute i slijedite ih.

Ne okrećite stranicu i ne rješavajte zadatke dok to ne odobri voditelj ispitne prostorije.

Nalijepite identifikacijske naljepnice na sve ispitne materijale koje ste dobili u sigurnosnoj vrećici.

Ispit traje **120** minuta.

Ispred svake skupine zadataka uputa je za rješavanje. Pozorno je pročitajte.

Pišite čitko. Nečitki odgovori bodovat će se s nula (0) bodova.

Na 2. stranici ove ispitne knjižice prikazan je način označavanja odgovora i načini ispravljanja pogrešaka. Pri ispravljanju pogrešaka potrebno je staviti paraf (isključivo skraćeni potpis, a ne puno ime i prezime).

Upotrebjavajte isključivo kemijsku olovku kojom se piše plavom ili crnom bojom.

Kada riješite zadatke, provjerite odgovore.

Želimo Vam mnogo uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 32 stranice, od toga 3 prazne.

Prva ispitna cjelina – nevezani zadatci

I. Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadacima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.
Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.
Točan odgovor donosi jedan bod.

1. Vade mecum.

Koji je prijevod podcrtane riječi?

- A. meni
- B. mene
- C. sa mnom
- D. bez mene

(1 bod)

2. Relinquebatur una per Sequanos via, qua Sequanis invitis propter angustias ire non poterant.

Koji je prijevod podcrtanoga dijela rečenice?

- A. protiv volje Sekvanaca
- B. s nesretnim Sekvancima
- C. bez znanja Sekvanaca
- D. s nemirnim Sekvancima

(1 bod)

3. Gratias ago.

Koji je prijevod zadane rečenice?

- A. Molim.
- B. Pitam.
- C. Tražim.
- D. Zahvaljujem.

(1 bod)

4. Nam omnis civitas Helvetia in quattuor pagos divisa est.

Na koliko je dijelova podijeljena Helvecija prema zadanoj rečenici?

- A. na četiri
- B. na četrnaest
- C. na četrdeset
- D. na četrsto

(1 bod)

5. Tko je od navedenih pisao epsku poeziju?

- A. Horacije
- B. Katul
- C. Propertije
- D. Vergilije

(1 bod)

6. Koje od navedenih djela **nije** Ciceronovo?

- A. *De bello civili*
- B. *De oratore*
- C. *In Catilinam*
- D. *In Verrem*

(1 bod)

7. Tko je od navedenih pisaca hrvatski latinist?

- A. Cesarić
- B. Marulić
- C. Ujević
- D. Vidrić

(1 bod)

8. Non dubito.

Koja se stilska figura nalazi u zadanoj rečenici?

- A. aliteracija
- B. hiperbola
- C. litota
- D. metafora

(1 bod)

9. Kako glasi preostali dio rječničkoga oblika imenice *tempus*?

- A. -eris, n.
- B. -i, m.
- C. -oris, n.
- D. -us, m.

(1 bod)

10. Koja od navedenih riječi znači *jačati*?

- A. facere
- B. fingere
- C. firmare
- D. flectere

(1 bod)

11. Koja od navedenih riječi znači *rana*?

- A. vesper
- B. vestis
- C. vetus
- D. vulnus

(1 bod)

12. Koje je značenje riječi *eruptio*?

- A. potop
- B. provala
- C. studen
- D. vika

(1 bod)

13. Koje je značenje latinskoga pridjeva od kojeg dolazi riječ *gravidan*?

- A. bojažljiv
- B. oprezan
- C. težak
- D. vješt

(1 bod)

14. Koja je od navedenih riječi sinonim riječi *fero*?

- A. capio
- B. debeo
- C. malo
- D. porto

(1 bod)

15. Koja je od navedenih riječi antonim riječi *albus*?

- A. ater
- B. dulcis
- C. fortis
- D. omnis

(1 bod)

16. Tko je bio prvi rimski car?

- A. August
- B. Kaligula
- C. Neron
- D. Tiberije

(1 bod)

17. Koja je od navedenih jedinica rimske vojske imala najviše vojnika?

- A. centurija
- B. kohorta
- C. legija
- D. manipul

(1 bod)

18. Što je od navedenoga dio rimske kuće?

- A. decumanus
- B. oppidum
- C. portus
- D. vestibulum

(1 bod)

19. Koja se od navedenih građevina nalazi u neposrednoj blizini Koloseja?

- A. Dioklecijanove terme
- B. Hadrijanov mauzolej
- C. Konstantinov slavluk
- D. Vestin hram

(1 bod)

20. Koja od navedenih riječi potječe iz latinskoga jezika?

- A. bakterija
- B. dijagnoza
- C. pandemija
- D. respirator

(1 bod)

21. Na kojem se našem otoku nalazi *Odisejeva špilja*?

- A. na Hvaru
- B. na Korčuli
- C. na Mljetu
- D. na Visu

(1 bod)

22. Koja se rimska kratica upotrebljava u značenju *i tako dalje*?

- A. a.a.
- B. etc.
- C. m.p.
- D. v.

(1 bod)

Druga ispitna cjelina – zadatci vezani za prozni tekst

Skupina zadataka sadrži dvadeset zadataka vezanih za izvorni tekst.

Svaka rečenica u tekstu označena je brojem.

Uz svaki je zadatak iz razumijevanja teksta u zagradama naveden broj rečenice na koju se taj zadatak odnosi.

Gaius Iulius Caesar, *Commentarii de bello Gallico*, V, 25

(1) Erat in Carnutibus summo loco natus Tasgetius, cuius maiores in sua civitate regnum obtinuerant. (2) Huic Caesar pro eius virtute atque in se benevolentia, quod in omnibus bellis singulari eius opera fuerat usus, maiorum locum restituerat. (3) Tertium iam hunc annum regnantem inimici, multis palam ex civitate eius auctoribus, eum interfecerunt. (4) Defertur ea res ad Caesarem. (5) Ille veritus, quod ad plures pertinebat, ne civitas eorum impulsu deficeret, Lucium Plancum cum legione ex Belgio celeriter in Carnutes proficisci iubet ibique hiemare quorumque opera cognoverat Tasgetium interfectum, hos comprehensos ad se mittere. (6) Interim ab omnibus legatis quaestoreque, quibus legiones tradiderat, certior factus est in hiberna perventum locumque hibernis esse munitum.

Komentar:

- (1) Carnutes, -um, m. – Karnučani, pleme u Galiji; Tasgetius, -ii, m. – Tasgecije, vladar Karnucije; obtineo, 2. -ui, -tentum – držati, imati
- (2) opera, -ae, f. – trud; utor, 3. usus sum – koristiti se, služiti se; maiores, -um, m. – predci; restituo, 3. -stitui, -stitutum – vratiti
- (3) palam – javno; interficio, 3. -feci, -fectum – ubiti
- (4) defero, -ferre, -tuli, -latum – javiti
- (5) vereor, 2. -itus sum – bojati se; pertineo, 2. -tinui – ticati se nekoga; impulsus, -us, m. – poticanje, udar; deficio, 3. -feci, -fectum – odmetnuti se; Lucius Plancus, -i, m. – Lucije Planko; proficiscor, 3. profectus sum – otputovati; hiemo, 1. – zimovati; cognosco, 3. -novi, -nitum – saznati; comprehendo, 3. -prehendi, -prehensum – uhvatiti
- (6) interim – za to vrijeme; certio rem facere – obavijestiti; hiberna, -orum, n. – zimski tabor; munio, 4. – utvrditi

I. Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadacima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.
Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.
Točan odgovor donosi jedan bod.

23. Erat in Carnutibus summo loco natus Tasgetius, cuius maiores in sua civitate regnum obtinuerant.

Koju funkciju u rečenici ima podcrtana riječ? (v. 1)

- A. atributa
- B. objekta
- C. predikata
- D. subjekta

(1 bod)

24. Erat in Carnutibus summo loco natus Tasgetius, cuius maiores in sua civitate regnum obtinuerant.

Što proizlazi iz zadane rečenice? (v. 1)

- A. Tasgecije je rođen na najvišem vrhu Karnucije.
- B. Tasgecije je bio ugledna roda.
- C. Tasgecije je bio neugledna roda.
- D. Tasgecije predci nisu nikada vladali Karnucijom.

(1 bod)

25. Huic Caesar pro eius virtute atque in se benevolentia, quod in omnibus bellis singulari eius opera fuerat usus, maiorum locum restituerat.

Koju funkciju u rečenici ima podcrtana riječ? (v. 2)

- A. atributa
- B. direktnoga objekta
- C. indirektnoga objekta
- D. subjekta

(1 bod)

26. **Huic Caesar pro eius virtute atque in se benevolentia, quod in omnibus bellis singulari eius opera fuerat usus, maiorum locum restituerat.**

Koji je prijevod podcrtanoga dijela rečenice? (v. 1 – 2)

- A. o njegovoj hrabrosti
- B. o njezinoj hrabrosti
- C. zbog njegove hrabrosti
- D. zbog njezine hrabrosti

(1 bod)

27. **Huic Caesar pro eius virtute atque in se benevolentia, quod in omnibus bellis singulari eius opera fuerat usus, maiorum locum restituerat.**

Što **ne** proizlazi iz zadane rečenice? (v. 2)

- A. Tasgecije je bio odan Cezaru.
- B. Tasgecije je sudjelovao samo u jednome ratu.
- C. Tasgeciju je vraćen položaj predaka.
- D. Tasgecije je bio hrabar čovjek.

(1 bod)

28. **Tertium iam hunc annum regnantem inimici, multis palam ex civitate eius auctoribus, eum interfecerunt.**

Na koju se riječ u rečenici odnosi podcrtana riječ? (v. 3)

- A. annum
- B. regnantem
- C. palam
- D. eum

(1 bod)

29. Tertium iam hunc annum regnantem inimici, multis palam ex civitate eius auctoribus, eum interfecerunt.

Koji je prijevod podcrtanoga dijela rečenice? (v. 3)

- A. iz njegove zajednice
- B. iz njihove zajednice
- C. izvan njegove zajednice
- D. izvan njihove zajednice

(1 bod)

30. Tertium iam hunc annum regnantem inimici, multis palam ex civitate eius auctoribus, eum interfecerunt.

Na koju se riječ odnosi podcrтана riječ? (v. 3)

- A. inimici
- B. eius
- C. auctoribus
- D. eum

(1 bod)

31. Defertur ea res ad Caesarem.

Koji je prijevod podcrtanoga dijela rečenice? (v. 4)

- A. bez Cezara
- B. Cezara
- C. Cezaru
- D. uz Cezara

(1 bod)

32. Ille veritus, quod ad plures pertinebat, ne civitas eorum impulsu deficeret, Lucium Plancum cum legione ex Belgio celeriter in Carnutes proficisci iubet ibique hiemare...

Na koju se riječ odnosi podcrtana riječ? (v. 5)

- A. ille
- B. plures
- C. civitas
- D. impulsu

(1 bod)

33. Ille veritus, quod ad plures pertinebat, ne civitas eorum impulsu deficeret, Lucium Plancum cum legione ex Belgio celeriter in Carnutes proficisci iubet ibique hiemare...

Koji je prijevod podcrtane riječi u zadanoj rečenici? (v. 5)

- A. brz
- B. brzo
- C. brže
- D. brži

(1 bod)

34. Ille veritus, quod ad plures pertinebat, ne civitas eorum impulsu deficeret, Lucium Plancum cum legione ex Belgio celeriter in Carnutes proficisci iubet ibique hiemare quorumque opera cognoverat Tasgetium interfectum, hos comprehensos ad se mittere.

Što ne proizlazi iz zadane rečenice? (v. 5)

- A. Cezar se bojao da se Karnučani ne odmetnu od Rima.
- B. Cezar je poslao Lucija Planka iz Karnucije u Belgiju.
- C. Cezar je saznao za Tasgecijevo ubojstvo.
- D. Cezar je zapovjedio da mu se ubojice dovedu.

(1 bod)

35. Interim ab omnibus legatis quaestoreque, quibus legiones tradiderat, certior factus est in hiberna perventum locumque hibernis esse munitum.

Koji je prijevod podcrtanoga dijela rečenice? (v. 6)

- A. koji su mu predali legije
- B. koji će mu predati legije
- C. kojima je bio predao legije
- D. kojima bude predao legije

(1 bod)

36. Interim ab omnibus legatis quaestoreque, quibus legiones tradiderat, certior factus est in hiberna perventum locumque hibernis esse munitum.

Tko je prema zadanoj rečenici obaviješten? (v. 4 – 6)

- A. Cezar
- B. poslanici
- C. kvestor
- D. legije

(1 bod)

37. Koje se od navedenih djela **ne ubraja** u *Corpus Caesarianum*?

- A. *Bellum Africum*
- B. *Bellum Alexandrinum*
- C. *Bellum Catilinae*
- D. *Bellum Hispaniense*

(1 bod)

38. Tko od navedenih **nije bio** Cezarov suvremenik?

- A. Ciceron
- B. Katul
- C. Nevije
- D. Salustije

(1 bod)

II. Zadatci kratkoga odgovora

U sljedećim zadatcima odgovorite kratkim odgovorom (riječju ili s nekoliko riječi).
Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.
Točan odgovor donosi jedan bod.

39. **Erat in Carnutibus summo loco natus Tasgetius, cuius maiores in sua civitate regnum obtinuerant.**

Kako glasi podcrtana riječ u dativu množine?

(1 bod)

40. **Huic Caesar pro eius virtute atque in se benevolentia, quod in omnibus bellis singulari eius opera fuerat usus, maiorum locum restituerat.**

Kako glasi podcrtana sintagma u istom padežu u jednini?

(1 bod)

41. **Erat in Carnutibus summo loco natus Tasgetius, cuius maiores in sua civitate regnum obtinuerant.**

Gramatički odredite podcrtanu riječ.

(1 bod)

42. ... Lucium Plancum cum legione ex Belgio celeriter in Carnutes proficisci iubet ibique hiemare...

Koja se konstrukcija pojavljuje u zadanoj rečenici?

(1 bod)

43. Pod kojim je imenom poznat savez koji su sklopili Cezar, Pompej i Kras?

(1 bod)

44. Koje je značenje latinskoga glagola od kojeg dolazi pojam *tradicija*?

(1 bod)

45. Kako na latinskome jeziku glasi Cezarova izreka kojom je opisao svoju laganu i brzu pobjedu?

(1 bod)

46. Kako se zovu državni činovnici koji su u starome Rimu upravljali državnom blagajnom?

(1 bod)

Treća ispitna cjelina – zadatci vezani za tekst u stihovima

Skupina zadataka sadrži dvadeset zadataka vezanih za izvorni tekst.

Svaki stih u tekstu označen je brojem. Uz svaki je zadatak iz razumijevanja teksta u zagradama naveden broj stiha na koji se taj zadatak odnosi.

Publius Ovidius Naso, *Metamorphoses*, II, 225 – 240

Tum vero Phaethon cunctis e partibus orbem
aspicit accensum nec tantos sustinet aestus
ferventesque auras velut e fornace profunda
ore trahit currusque suos candescere sentit;
et neque iam cineres eiectatamque favillam
ferre potest calidoque involvitur undique fumo,
quoque eat aut ubi sit, picea caligine tectus
nescit et arbitrio volucrum raptatur equorum.

Sanguine tum credunt in corpora summa vocato
Aethiopum populos nigrum traxisse colorem; 10
tum facta est Libye raptis umoribus aestu
arida, tum nymphae passis fontesque lacusque
deflevire comis; quaerit Boeotia Dircen,
Argos Amymonen, Ephyre Pirenidas undas.

Komentar:

- (1) cunctus, 3 – sav, čitav
- (2) aspicio, 3. -spexi, -spectum – pogledati; accendo, 3. -ndi, -nsum – zapaliti;
sustineo, 2. -tinui, – podnositi; aestus, -us, m. – vrućina
- (3) fervens, -ntis – usijan; fornax, -acis, f. – peć
- (4) os, oris, n. – usta, ulaz; currus, -us, m. – kola, kočija; candesco, 3. -dui, – žariti se
- (5) cinis, -eris, m. – pepeo; favilla, -ae, f. – vruć pepeo; iskra
- (6) calidus, 3 – topao, vruć; fumus, -i, m. – dim
- (7) quoque = et quo; piceus, 3 – crn; caligo, -ginis, f. – tama
- (8) arbitrium, -ii, n. – odluka; volucer, -cris, -cre – krilat, leteći
- (9) summum corpus = površina tijela
- (10) Aethiops, -opis, m. – Etiopljanin; Afrikanac
- (11) Libye, -es, f. – Libija, sjeverna Afrika; umor, -oris, m. – vlaga
- (12) aridus, 3 – suh; nympa, -ae, f. – nimfa; pando, 3. pandi, passum – raširiti, rasplesti
- (13) deflevere = defleverunt; coma, -ae, f. – kosa; quaero, 3. -sivi, -situm – tražiti;
Boeotia, -ae, f. – Beotija; Dirce, -es, f. – Dirka, izvor u Beotiji
- (14) Argos, n. – Arg, grad na Peloponezu; Amymone, -es, f. – Amimona, izvor u blizini Arga;
Ephyre, -es, f. – Efira, drugo ime za Korint;
Pirenis, -idis – pirenski, koji pripada Pireni, izvoru u blizini Korinta

I. Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadacima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.
Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.
Točan odgovor donosi jedan bod.

47. Tum vero Phaethon cunctis e partibus orbem

Na koju se riječ u zadanome stihu odnosi podcrtana riječ? (v. 1)

- A. vero
- B. Phaethon
- C. partibus
- D. orbem

(1 bod)

48. Tum vero Phaethon cunctis e partibus orbem aspicit accensum nec tantos sustinet aestus

Koju funkciju u rečenici ima podcrtana riječ? (v. 1 – 2)

- A. apozicije
- B. atributa
- C. objekta
- D. subjekta

(1 bod)

49. Tum vero Phaethon cunctis e partibus orbem
aspicit accensum nec tantos sustinet aestus
ferventesque auras velut e fornace profunda
ore trahit currusque suos candescere sentit;

Što prema zadanim stihovima Faetont osjeća? (v. 1 – 4)

- A. da gori zemlja
- B. da se otac ljuti
- C. da pada u more
- D. da su kola usijana

(1 bod)

50. aspicit accensum nec tantos sustinet aestus
ferventesque auras velut e fornace profunda
ore trahit currusque suos candescere sentit;

Što je užareno prema navedenoj rečenici? (v. 2 – 4)

- A. kamen
- B. voda
- C. zemlja
- D. zrak

(1 bod)

51. ferventesque auras velut e fornace profunda
ore trahit currusque suos candescere sentit;

Na koju se riječ u zadanim stihovima odnosi podcrtana riječ? (v. 3 – 4)

- A. auras
- B. fornace
- C. ore
- D. currus

(1 bod)

52. **et neque iam cineres eiectatamque favillam
ferre potest calidoque involvitur undique fumo,**

Čime je prema zadanim stihovima sa svih strana obavijen Faetont? (v. 5 – 6)

- A. vrućim dimom
- B. sivim pepelom
- C. gustom tamom
- D. velikom vatrom

(1 bod)

53. **et neque iam cineres eiectatamque favillam
ferre potest calidoque involvitur undique fumo,**

Kako prema zadanim stihovima Faetont doživljava pepeo i iskre? (v. 5 – 6)

- A. kao velik izazov
- B. kao silno veselje
- C. kao očevu kaznu
- D. kao nešto nepodnošljivo

(1 bod)

54. **quoque eat aut ubi sit, picea caligine tectus
nescit et arbitrio volucrum raptatur equorum.**

Koji je prijevod podcrtanog dijela zadanih stihova? (v. 7 – 8)

- A. Krenuo bi, ali ne zna kamo.
- B. Ne zna gdje je, ali mora krenuti.
- C. Kad bi krenuo, ne bi znao gdje je.
- D. Ne zna kamo da krene niti gdje je.

(1 bod)

55. nescit et arbitrio volucrum raptatur equorum.

Tko prema podcrtanom dijelu stiha upravlja kolima? (v. 8)

- A. bog
- B. čovjek
- C. konji
- D. ptice

(1 bod)

56. Sanguine tum credunt in corpora summa vocato

Koji je prijevod podcrtanoga dijela stiha? (v. 9)

- A. na površini tijela
- B. na površinu tijela
- C. s površine tijela
- D. s površinom tijela

(1 bod)

**57. Sanguine tum credunt in corpora summa vocato
Aethiopum populos nigrum traxisse colorem;**

Na koju se riječ u rečenici odnosi podcrtani pridjev? (v. 9 – 10)

- A. sanguine
- B. Aethiopum
- C. populos
- D. colorem

(1 bod)

58. tum facta est Libye raptis umoribus aestu
arida, tum nymphae passis fontesque lacusque

Što je prema zadanim stihovima Libiji oduzeto? (v. 11 – 12)

- A. hladnoća
- B. svježina
- C. toplota
- D. vlaga

(1 bod)

59. arida, tum nymphae passis fontesque lacusque
deflevare comis; quaerit Boeotia Dircen,

Što su prema zadanim stihovima imale nimfe? (v. 12 – 13)

- A. duboka jezera
- B. mokre haljine
- C. presahle izvore
- D. raspletene kose

(1 bod)

60. deflevare comis; quaerit Boeotia Dircen,
Argos Amymonen, Ephyre Pirenidas undas;

Koju funkciju u rečenici ima podcrtana riječ? (v. 13 – 14)

- A. apozicije
- B. atributa
- C. objekta
- D. subjekta

(1 bod)

61. deflevare comis; quaerit Boeotia Dircen,
Argos Amymonen, Ephyre Pirenidas undas;

Kako se naziva stilska figura koju Ovidije koristi u zadanim stihovima? (v. 13 – 14)

- A. asindeton
- B. oksimoron
- C. polisindeton
- D. simploka

(1 bod)

62. Koje od navedenih stilskih obilježja **nije** svojstveno *Metamorfozama*?

- A. variranje tema iz mitologije
- B. umetanje jedne pripovijesti u drugu
- C. kombiniranje lirskih i epskih značajki
- D. postojanje središnjega epskog junaka

(1 bod)

II. Zadatci kratkoga odgovora

U sljedećim zadacima odgovorite kratkim odgovorom (riječju ili s nekoliko riječi).
Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.
Točan odgovor donosi jedan bod.

63. ore trahit currusque suos candescere sentit;

Kako glasi podcrtani glagol u pluralu u istome licu, načinu, vremenu i stanju?

(1 bod)

64. ferre potest calidoque involvitur undique fumo

Gramatički odredite podcrtanu riječ.

(1 bod)

65. Sanguine tum credunt in corpora summa vocato

Koja se konstrukcija pojavljuje u zadanom stihu?

(1 bod)

66. tum facta est Libye raptis umoribus aestu

Gramatički odredite podcrtanu riječ.

(1 bod)

67. Kako se naziva rimski bog istovjetan grčkomu Heliju?

(1 bod)

68. Koji se rimski političar na kraju Ovidijevih *Metamorfoza* pretvara u zvijezdu?

(1 bod)

69. Po kojoj kovini nosi ime razdoblje svijeta u kojemu je bilo vječno proljeće?

(1 bod)

70. Koje je značenje latinske imenice od koje dolazi riječ *fontana*?

(1 bod)

Prazna stranica

Prazna stranica

Prazna stranica